

«Protecziun da la patria» u «martgà liber»

Il cussegl grond refusa l'incumbensa parlamentara dad Andreas Felix (pbd Tschintg Vitgs)

DA MARTIN CABALZAR

■ **Cun sia incumbensa vuleva deputà Andreas Felix (pbd Tschintg Vitgs) pre-tender da la regenza ch'ella resguardia tier la surdada d'incaricas publicas consequentamain ils interess cunzunt dal chantun, da las regiuns e da las vischnancas. Il cussegl grond ha dentant laschà persvader da l'argumentaziun da la regenza ed ha refusà l'incumbensa cun 65 cunter 35 vuchs.** Tenor las disposiziuns Gatt/WTO davart las acquisiziuns publicas ston incaricas da construcziun d'ina valur minimala da ca nov milliuns vegnir publicadas avertamain. Tant offertas da purschiders naziunals sco esters èn pussaivlas damai ch'il tractament egual e la nondiscriminaziun dals purschiders èn ina maxima fundamentala. Sut la valur minimala menziunada vala la lescha da submitziun chantunala.

Pratica problematica

Tenor il gestuari dals impressaris grischuns, deputà *Andreas Felix*, èsi giustifitgà d'applitgar questa pratica er sin material da construcziun mineral ch'è avant maun en la regiun e sin materia da renaturalisaziun. Uschia hajan ins pudì observar l'ultim temp en spezial en Engiadina Bassa ed en las Vals dal sid ch'i vegnia importà material da costruziun natiral sco gera, sablun u betun era per incaricas publicas. Persuenter vegnia material da renaturalisaziun reutilisabel exportà a l'exteriur. Felix constatescha plinavant che l'exploitaziun da materia

prima pretendia concessiuns e permisiuns cumplexivas. I dovria er bier temp e blera lavur per render accessibel in territori d'exploitaziun e per regla stoppia quest territori puspè vegnir renaturalisà. L'import da materia da construcziun e l'export da rument da construcziun cuntrafetschia al principi da duvrar pli savens material da construcziun, material da stgavament e material da renaturalisaziun indigen. Las infrastructures existentas per explotar e reutilisar material en la regiun sajan periclitadas en lur existenza muort l'import resp l'export da tal material.

La regenza pren posiziun

En num da la regenza ha cusseglier guvernativ *Mario Cavigelli* (pcd) prendi posiziun tar l'incumbensa, proponind da refusar quella. L'intent dal dretg federal e chantunal davart las acquisiziuns saja da promover la concorrenza efficazia, da garantir in tractament egual da tut ils purschiders ed era d'impunder economicamain ils meds finanzials. Tenor la lescha vertenta han tut las persunas cun domicil u sedia en Svizra il dretg d'in liber access e senza impediments al martgà sin tut il territori da la Svizra.

«In'ordinaziun che material da construcziun regional vegnia duvrà consequentamein en cas d'acquisiziuns dal maun public cuntrafetschess a quella regulaziun e privilegiass sunguls purschiders e furniturs en ina moda che sfalsifitgass la concorrenza», accentuescha cusseglier guvernativ *Mario Cavigelli*.

Contrahents en la debatta parlamentara dad ier: Cusseglier guvernativ **Mario Cavigelli** (pcd) (a san.) e deputà **Andreas Felix** (a dretga).

FOTO Y. BÜRKL

In'intervenziun da las autoritads na saja era betg inditgada per ponderaziuns da la politica da provediment e da l'ecologia. Quai tant pli che l'autarchia da provediment cun materias primas da basa è tenor *Cavigelli* garantida, cun excepziun dal Puschlav. L'export da rument da construcziun saja plinavant marginal. Considerond quests arguments recumonda la regenza da refusar l'incumbensa.

Viva discussiun

L'incumbensader *Andreas Felix* na va betg d'accord cun l'argumentaziun da la regenza. El avessia spetgà da la regenza ina vesta pli cumplexiva da la problematica ed in zichel dapli chapientscha per las regiuns periferas al cunfin. El preten-

construcziun resp. l'export da rument da construcziun chaschunin in enorm traffic e sajan uschia er ecologicamain ina tgutgaria.

Andrea Davatz (pps Maiavilla) crititgescha las cumplitgadas proceduras da lubientscha.

Romano Kunz (pld Cuira) e *Michael Pfiffli* (pld Engiadina Auta) cumbattan cunter novas prescripziuns ed accentueschan ils avantatgs dal martgà liber.

Alessandro De La Vedova (pcd Poschivo) constatescha ch'il Puschlav stoppia importar actualmain crappa da l'exteriur damai ch'ina protesta impedeschia d'explotar la crappa indigena.

Jürg Kappeler (verd-liberal Cuira) è da l'avis ch'ina preferenza unilateral da las firmas indigenas na saja giuridicamain betg pussaivla.

Emil Müller (pbd Sur Tasna) punctuescha che l'exploitaziun da materia prima indigena saja en interess da las regiuns periferas, era pervi dals posts da lavur e las taglias.

En ses votum final declera cusseglier guvernativ *Mario Cavigelli* anc ina giada la posiziun da la regenza che saja cunter l'incumbensa per motivs giuridics, pervi dal martgà liber e pervi da la praticabladad. I na gaja betg per il «schurmetg da la patria», mabain per avantatgs da singulas firmas sin donn e cust da l'egualitad cun autras firmas che n'hajan betg la pussaivladad d'explotar sezzas materia prima en lur regiun

Cun clera majoritad ha il cussegl suandà la posiziun da la regenza.

da ch'il spazi d'agir da las autoritads da surdada e da concessiun vegnian resguardadas meglier en favur da las firmas indigenas.

Felix vegn sustegnì dad *Emil Müller* (pbd Sur Tasna) che crititgescha las cumplitgadas proceduras da lubientscha e las severas premissas che effectueschian che las firmas indigenas na possian betg pli concurrer cun firmas da l'exteriur. Il chantun stoppia nizzegiar meglier sias atgnas resursas. Quai saja aua, crappa e laina. El vegn era sustegnì da deputà *Arno Lamprecht* (pbd Val Müstair) che accentuescha ch'il squitsch da pretsch a disfavur da las firmas indigenas saja zunt virulent en regiuns da cunfin sco la Val Müstair.

Domenic Toutsch (pps Sur Tasna) constatescha che l'import da material da